

РЕШЕНИЕ

№ 18775

гр. София, 02.06.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 57 състав, в
публично заседание на 11.03.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Людмила Коева

при участието на секретаря Елена Георгиева, като разглежда дело номер **7957** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от АПК.

Делото е образувано по жалба „Уотър Стоун“ ЕООД, ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление [населено място], представлявано от управителя К. К., срещу мълчалив отказ на Българска агенция за инвестиции (БАИ) по подадено от дружеството заявление и заведена преписка с вх.№БАИ-ЗКПО-6/31.05.2023 г. за кандидатстване за държавна помощ за регионално развитие, съгласно чл.189, т.1, б.“б“ от Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО), ЗИД ЗКПО (обн.-ДВ,бр.99 от 2022г.).

Жалбоподателят излага съображения за незаконосъобразност на постановения мълчалив отказ и моли съда да постанови връщане на преписка вх.№БАИ-ЗКПО-6/31.05.2023 г. с указания произнасяне от административния орган. Посочва подробни аргументи в подкрепа на своите твърдения, че съгласно §7 от ПЗР на ЗИД на ЗКПО при подадено заявление/формуляр в срока, посочен в цитираната разпоредба, БАИ е имал задължение да издаде заповед, като така постановеният акт е следвало да влезе в сила след издаване на положително решение на ЕК за одобрение на схемата за държавна помощ. Също така отбелязва, че административния орган е имал възможност да изиска допълнителни документи от лицата, подали заявление за получаване на данъчното облекчение по чл.189 от ЗКПО. Посочва, че практика на Съда на Европейския съюз приема, че неспазването на формалности във вътрешното законодателство и липсата на уредени национални процедури не препятства възможността за упражняването на права, произтичащи, директно от Европейското законодателство. Счита, че непроизнасянето на БАИ поради липса на подзаконови нормативни актове е в противоречие с изискванията на ЗКПО. В допълнителна писмена молба от 15.04.2024 г. по разпореждане на съда, жалбоподателят изразява становище за

липса на изричен отказ от страна на БАИ по подадената от него молба.

В съдебно заседание, жалбоподателят – редовно призован, не се явява и не се представлява.

Ответникът - Изпълнителен директор на Българска агенция за инвестиции, чрез своя процесуален представител адв.Ч., в писмено становище по делото излага аргументи за неоснователност на подадената жалба, като моли съда същата да бъде отхвърлена. По отношение на законосъобразността на оспорвания акт поддържа становище, че единствено постановяването на положително решение на ЕК не е достатъчно, за да се проведе процедурата по издаване на заповед по чл.189, ал.1, б. „б“ от ЗКПО, а е било необходимо настъпването на други елементи от фактическия състав по отпускане на помощта, а именно определяне на реда и начина на издаване на заповед от БАИ. Отбелязано е също, че е невъзможно кандидатстването по схемата за периода 2022-2027 с формуляр, утвърден за схема, действаща в предходен период.

Административен съд - София град, като обсъди доводите на страните и събраните по делото писмени доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка:

Дружеството „Уотър Стоун“ ЕООД е подало пред Българска агенция за инвестиции формуляр с вх.№БАИ-ЗКПО-6/31.05.2023 г., съгласно чл.189, т.1, б.„б“ от Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО), ЗИД ЗКПО (обн.-ДВ,бр.99 от 2022 г.) за кандидатстване за държавна помощ за регионално развитие чрез преотстъпване на корпоративен данък.

В заглавието на формуляра е посочено, че същият се подава за „държавна помощ SA.39869 (2014N) - България (при липса на Формуляр за Държавна помощ SA. 104266 (2022N))“. Във формуляра е отразено, че планираната дата на започване на проекта, за който се кандидатства, е 30.07.2023 г., а крайната дата - 31.07.2026 г. Мястото на извършване на дейността е [населено място], общ.С., обл.Б..

Видно от приложените документи към формуляра, целта на проекта е увеличение на производствения капацитет, чрез инвестиране в сгради и съоръжения, които да осигуряват по-голям обем продукция. Към формуляра са приложени: Декларация, че дружеството не е закрило същата или подобна производствена дейност и не възнамерява да затвори същата или подобна производствена дейност; Декларация за липса на поети ангажименти; ГФО за 2021 г. и 2022 г.; Решение на едноличния собственик на капитала; Приложение 1 - Анализ на финансовото състояние на „Уотър Стоун“ ЕООД в подкрепа, че данъчно задълженото лице не е „предприятие в затруднено положение“; Приложение 2 – анализ, разходи и ползи; Декларация за обстоятелства по чл.3 и чл.4 от Закона за малките и средните предприятия; декларация за държавни помощи към Част II, т.5.1.

По преписката е приложена кореспонденция между Министерство на финансите и Министерство на иновациите и растежа и Българска агенция за инвестиции по повод на схема за държавна помощ SA. 104266 (2022N).

Министерството на финансите е изискало с писмо с вх.№ БАИ- КР-04-43/01.02.2023 г. от БАИ да даде разяснения относно начина, по който ще се проверява стимулиращият ефект на проектите за предоставяне на държавна помощ SA. 104266 (2022N). Искането е отправено във връзка със запитване от страна на Европейската комисия. С писмо с изх.№ БАИОКР-04-40/06.02.2023 г. от БАИ е даден отговор, в който в т.1 е отбелязано, че съгласно чл.189, т.1, б. „а“ от ЗКПО данъчно задълженото лице подава до БАИ формуляр за кандидатстване по образец, какъвто не бил утвърден за държавна помощ SA. 104266 (2022N). Отбелязано е също, че редът и начинът за издаване на заповед на БАИ се определят със заповед на министъра на финансите и министъра на иновациите и растежа на основание чл.189, т.1, б.„в“ от ЗКПО, като такава заповед била издадена по отношение на държавна помощ SA.39869 (2014N), действаща до 2021 г., но към момента нямало издадена нова заповед, която да регламентира реда и начина за издаване на заповед на

БАИ, в съответствие с новата схема и Насоките за регионална държавна помощ (2021 /С 153/01) (ОВ, С153/1 от 29 април 2021г.).

С писмо с изх.№ БАИ-КР-04-113/16.05.2023 г., по повод на постъпили запитвания по прилагането на §7 от ПЗР на ЗИД към ЗКПО и формуляри по чл.189, т.1, б. „а“ от ЗКПО за кандидатстване за държавна помощ SA. 104266, както и обстоятелството, че към момента нямало издадено положително решение на ЕК относно съответствието на данъчното облекчение с Насоките за регионална държавна помощ (НРДП), агенцията е отправила запитване до министъра на финансите и министъра на иновациите и растежа дали следва да издава заповеди за преотстъпване на корпоративен данък на основание §7 от ПЗР на ЗИД към ЗКПО преди датата на издаване на положително решение на ЕК. Вторият поставен въпрос бил дали ще бъде утвърден нов образец на формуляр за кандидатстване или в случаите на §7 от ПЗР на ЗИД към ЗКПО ще се прилага, утвърдения формуляр за предходен период на помощта. Отправен бил и въпрос дали ще бъде издадена нова заповед на министъра на финансите и министъра на иновациите и растежа за определяне на ред и начин за издаване на заповед по чл. 189, т.1, б. „в“ от ЗКПО в съответствие с новата схема и НРДП.

На 22.05.2023 г. в БАИ е постъпило писмо с вх.№ БАИ-КР-04-175 от министъра на финансите, с което са дадени разяснения по поставените въпроси с писмо с изх.№ БАИ- КР-04-113/16.05.2023 г. По първия поставен въпрос е уточнено, че заповедта на БАИ по чл.189, т.1, б. „б“ от ЗКПО е свързана с наличието на одобрена от ЕК нова схема за държавна помощ и съобразяване с условията, одобрени от ЕК и вписани в решението по схемата. В тази връзка е посочено, че поради липсата на положително решение на ЕК за одобряване на помощта, не е налице валидно и влязло в сила законово основание БАИ да издава заповеди за преотстъпване на корпоративен данък. Противното би било, според писмото, нарушаване на поет ангажимент от страна на българската държава към ЕК да не се предоставя помощ преди същата да бъде одобрена с нейно решение. Наред с това е посочено, че към този момент няма утвърден формуляр по ДП SA. 104266 (2022N), а същият отразява финалните условия, одобрени от ЕК относно помощта и следователно такъв ще бъде одобрен след получаване на положително решение от комисията. Заповед за реда и начина за издаване на заповед от БАИ също подлежи на издаване след получаване на положително решение от ЕК. Уточнено е, че утвърденият формуляр със заповед № ЗМФ-1305/18.12.2015 г., както и утвърдените със заповед № ЗМФ-1356/18.12.2015 г. ред и начин за издаване на заповед от БАИ, касаят държавната помощ за периода 2014-2020 г., съответно са неотнормирани по отношение на ДП SA. 104266 (2022N), която е нова. Разяснено е още, че според §7 от ПЗР на ЗИД към ЗКПО помощ по схемата се предоставя след положително решение на ЕК, поради което липсата на такова ще направи заповедта на БАИ незаконосъобразна.

От дружеството – жалбоподател е изпратено писмо с вх.№БАИ-КР-10-182/14.06.2023 г., в което посочва, че са спазили изискването на §7 от ПЗР на ЗИД към ЗКПО. Новината за публикуване на решението на ЕК е от 06.06.2023 г.и БАИ дължи произнасяне по подадения формуляр.

По повод на така постъпило писмо, на 16.06.2023 г. БАИ изпраща ново писмо до „Уотър Стоун“ ЕООД с изх.№ БАИ-КР-10-42/16.06.2023г., в което още веднъж е разяснено на дружеството, че издаването на заповед от БАИ за преотстъпване на корпоративен данък е обвързано с постановяване на положително решение от ЕК относно съответствието на данъчното облекчение с НРДП (2021/С153/01), както и че за кандидатстване по новата схема за помощ няма одобрен формуляр и съответно за същата, доколкото представлява нова схема, не може да се ползва формулярът, утвърден по схемата за периода 2014-2020г. Предвид обстоятелството, че схемата за държавна помощ е нова, с нови условия, не може да бъде ползван образец на формуляр за кандидатстване за държавна помощ, утвърден със Заповед №ЗМФ-1305/18.12.2015 г., както и да

се прилага Заповед №ЗМФ-1356/28.12.2015, №РД-16-1150/28.12.2015 относно Ред и начин за издаване на заповеди по чл.189, т.1, б.Б от ЗКПО. Посочва се, че след получаване на положително решение от ЕК, Министерство на финансите ще подготви съответните нови заповеди, с които да се утвърди нов формуляр за кандидатстване и нов Ред и начин за издаване на заповеди по чл.189, т.1, б.Б от ЗКПО.

С писмо с изх.№ БАИ-ЗКПО-3/25.06.2023г., изготвено по повод постъпилия от „Уотър Стоун“ ЕООД формуляр за кандидатстване за ДП SA. 104266 (2022N) и постъпилия отговор от Министерство на финансите с писмо с вх.№ БАИ-КР-04-42/16.06.2023г., БАИ е уведомила дружеството, че доколкото към този момент не е налице постановено положително решение на ЕК относно съответствието на данъчното облекчение с Насоките за регионална държавна помощ (2021/C153/01), то липсва валидно основание за издаване на заповед за преотстъпване на корпоративен данък, поради което агенцията няма основание да предприема действия по разглеждане на постъпилия формуляр. На дружеството е разяснено още, че след постановяване на положително решение на ЕК ще бъде утвърден и образец на формуляр за кандидатстване, който дружеството може да подаде.

След получаване на писмото, на 26.06.2023 г. от страна на „Уотър Стоун“ ЕООД е изразено несъгласие със становището на БАИ, обективизирано в писмо с вх.№ БАИ- КР-10-194/26.06.2023г., в което отново се посочва, че вече има новина за публикувано решение на ЕК на 06.06.2023 г. В същото дружеството е посочило, че §7 от ПЗР на ЗИД към ЗКПО дава възможност да се кандидатства за ДП и преотстъпване на корпоративен данък за 2022 г., както и БАИ да издава заповеди по чл.189, т.1, б. „б“ от ЗКПО, който да влизат в сила след постановяване на положително решение на ЕК. Отправено е искане да бъдат разгледани представените документи по преписка с вх.№ БАИ-ЗКПО-4/30.05.2023г.

С писмо с изх.№90-03-1722/29.06.2023г. от главния секретар на Министерството на иновациите и растежа (МИР) е отправено запитване до зам.изпълнителния директор на БАИ относно постъпили в министерството сигнали на 26.06.2023г., в това число и от „Уотър Стоун“ ЕООД, в които били изложени твърдения, че БАИ неправомерно отказва съдействие за получаване на държавна помощ под формата на преотстъпен данък, въпреки наличието на условия за нейното предоставяне. Поскано е от агенцията да представи информация по повод на постъпилите сигнали.

На 01.07.2023 г. от БАИ е изпратено писмо с изх.№ БАИ-КР-04-141 от същата дата до главния секретар на МИР, с което са дадени разяснения по повод на постъпилите сигнали. В същото е посочено, че въпреки наличието на вече постановено положително решение от ЕК относно съответствието на данъчното облекчение с НРДП (2021/C153/01), няма утвърден формуляр за кандидатстване за помощта и утвърден ред и начин за издаване на заповед от БАИ. Отбелязано е, че дружествата са подали формуляри в БАИ на 30.05.2023г., на което агенцията е отговорила съобразно писмо от Министерство на финансите (МФ) с вх.№ БАИ- КР-04-175/22.05.2023г. На постъпилите от дружествата отговори, БАИ е отговорила с писмо от 16.06.2023г. Отбелязано е още, че към момента агенцията осъществява контакт с МФ във връзка с настъпилите казуси.

На 03.07.2023 г. в БАИ е постъпило писмо с вх.№ БАИ-КР-04-207 от същата дата, изготвено от министъра на финансите. Със същото на агенцията и на МИР е предоставен за съгласуване проект на заповед на министъра на финансите и министъра на иновациите и растежа за определяне на ред и начин за издаване на заповед по чл.189, т. 1, б. „б“ от ЗКПО, както и разписания проект на подлежащия на приемане документ и мотивите към него.

На 10.07.2023 г. в БАИ е постъпило писмо с вх.№ БАИ-КР-04-213 от същата дата, изготвено от министъра на финансите по повод на запитване от страна на министъра на иновациите и растежа

за възможността за удължаване на законовия срок за издаване на заповеди от БАИ с оглед прилагане на данъчно облекчение по чл.184, вр.чл.189 от ЗКПО и за данъчен период 2022 г. В писмото е дадено разяснение, че доколкото положително решение на ЕК е постановено на 06.06.2023 г., то към 31.05.2023 г. не е била налице одобрена схема за ДП и не е бил утвърден формуляр за кандидатстване, поради което към посочения момент не е било възможно кандидатстване за помощта. Отбелязано е, че формулярът за кандидатстване за ДП SA. 39869 е бил приложим до 31.12.2021 г., т.е. същият не е валиден след изтичане на срока на тази помощ. Посочено е още, че срокът визиран в §7 от ПЗР на ЗИД на ЗКПО за подаване на формуляри до 31.05.2023 г., във връзка с преотстъпване на данък за 2022г. е съобразен със срока за подаване на годишна данъчна декларация по чл.92 от ЗКПО. Според писмото, този текст е застъпен в положителното решение на ЕК и гарантира, че няма да се преотстъпва данък преди неговото постановяване. Съответно е посочено, че промяната на вече одобрената схема, в това число съдържанието на §7 от ПЗР на ЗИД на ЗКПО би изисквало нова нотификация от ЕК.

По делото са представени: заповед № ЗМФ-548/04.08.2023 г. на министъра на финансите, с която е утвърден образец на формуляр по чл.189, т. 1, б. "а" от ЗКПО за кандидатстване за Държавна помощ за регионално развитие чрез преотстъпване на корпоративен данък SA. 104266 (2022N), заповед № ЗМФ-591 от 21.08.2023 г., № РД-14-343 от 16.08.2023 г. на министъра на финансите и министъра на иновациите и растежа, с която е утвърден Ред и начин за издаване на заповед по чл.189, т. 1, б. "б" от ЗКПО. Представени са също и доказателства за проведени обществени консултации, във връзка с приемането на заповед № ЗМФ-591 от 21.08.2023г., № РД-14-343 от 16.08.2023 г. на министъра на финансите и министъра на иновациите и растежа, ведно с отговорите към поставените въпроси. Приложени са и Извлечение на Решение на Европейската комисия (ЕК), постановено на 06 юни 2023 г. и Насоки за регионална държавна помощ (2021/C 153/01).

При така изложените фактически данни, които се подкрепят от събраните по делото писмени доказателства, съдът достигна до следните правни изводи:

Жалбоподателят поддържа оспорване на мълчалив отказ на изпълнителния директор на Българска агенция за инвестиции по преписка вх.№ БАИ-ЗКПО-6/31.05.2023 г. Според становището изложено в жалбата, административният орган е имал задължение по чл.189, т.1, б. "б" от ЗКПО, във вр. с §7 от ПЗР на ЗИД на ЗКПО (ДВ, бр. 99 от 2022 г.) в срок до 30.06.2023г. да се произнесе по подаден на 31.05.2023 г. формуляр от страна на „Уотър Стоун“ ЕООД за кандидатстване за ДП SA. 104266 (2022N) чрез преотстъпване на корпоративен данък за 2022 г., които срок не е бил спазен и до момента на депозиране на настоящата жалба не е постановен изричен акт във връзка с образуваната преписка.

По повод на подадения формуляр изпълнителният директор на БАИ е изпратил писмо с изх.№ БАИ-КР-10-42/16.06.2023 г. с дадени разяснения, че едва след постановяването на положително решение от Европейската комисия относно съответствието на данъчното облекчение с Насоките за регионална държавна помощ (2021/C 153/01) ще бъде утвърден нов формуляр за кандидатстване и ще бъде утвърден ред и начин за издаване на заповед по чл. 189, т. 1, б. б) със заповед на министъра на финансите и министъра на иновациите и растежа, която подлежи на обнародване в „Държавен вестник“.

Така изготвеното писмо, съгласно Определение № 10628/09.10.2024г., постановено по адм.д.№ 8922/2024г. по описа на ВАС, не представлява изричен отказ за разглеждане на преписка с вх.№ БАИ-ЗКПО-6/31.05.2023г, образувана по подадения от „Уотър Стоун“ ЕООД формуляр за кандидатстване за ДП SA. 104266 (2022N) и преписката е върната за продължаване на съдопроизводствените действия по жалбата на дружеството против

мълчалив отказ на ответника. Даденото тълкуване на ВАС се явява задължително за настоящата инстанция, поради което следва да бъде съобразено при постановяване на съдебния акт. В тази връзка не могат да се приемат възраженията на ответната страна за недопустимост на жалбата, поради наличие на изричен отказ по преписката, обективиран в писмо с изх.№ БАИ- КР-10-42/16.06.2023 г., който не е бил оспорен в предвидения от закона срок.

За да е налице мълчалив отказ е необходимо за административния орган да е възникнало задължение да се произнесе по даден въпрос и той да не се е произнесъл в установения в закона срок за това. В случая, с разпоредбата на §7 от ПЗР на ЗИД на ЗКПО (ДВ, бр. 99 от 2022 г.) е предвидено, че преотстъпване на корпоративен данък като регионална държавна помощ може да бъде упражнено, в случай че бъде подаден формуляр за кандидатстване в периода от 1 януари 2023 г. до 31 май 2023 г., по който формуляр до 30 юни 2023 г. е издадена заповед за одобрение от БАИ. Така приетият срок е обвързан със сроковете за подаване на годишна данъчна декларация по чл.92 от ЗКПО, с която именно кандидатите следва да отразят преотстъпването на корпоративен данък за 2022г. Непроизнасянето в предвидения в разпоредбата срок от изпълнителния директор на БАИ, независимо дали е със заповед за одобрение или заповед за отказ за одобрение, възпрепятства лицата да подадат коректно своята декларация за 2022 г. Ето защо съдът намира, че при наличието на подаден формуляр в срока от 1 януари 2023 г. до 31 май 2023 г. за одобряване възможността за преотстъпване на корпоративен данък, за ответника е възникнало задължение да се произнесе по този формуляр до 30.06.2023г., като след изтичането на този срок непровизнасянето на органа представлява мълчалив отказ.

В настоящия случай изпълнителният директор на БАИ не е издал акт по чл.189, т.1, б.„а“ от ЗКПО до 30.06.2023г., въпреки подаденият от „Уотър Стоун“ ЕООД формуляр с вх.№ БАИ- ЗКПО-6/31.05.2023г. за кандидатстване за регионална държавна помощ чрез преотстъпване на корпоративен данък, поради което по образуваната преписка към 01.07.2023г. е формиран мълчалив отказ. Този мълчалив отказ подлежи на обжалване по реда на АПК в едномесечен срок от изтичане на срока за произнасяне, който срок за обжалване в случая е до 01.08.2023 г. Жалбата въз основа на която е образувано настоящото производство е депозирана от „Уотър Стоун“ ЕООД пред БАИ на 28.07.2023г., т.е. същата е подадена в срока за оспорване на мълчалив отказ, уреден в чл.149, ал.2 от АПК. Жалбата е подадена и от лице имащо правен интерес от оспорването. При изложените съображения съдът приема, че е сезиран с допустима жалба.

По същество жалбата се явява неоснователна.

В чл.184 от ЗКПО са уредени общите условия за преотстъпване на корпоративен данък за данъчната печалба на данъчно задължените лица от извършвана производствена дейност, включително производство на ишлеми. В разпоредбата (в т.1) са посочени лицата, които имат право да се ползват от предоставянето на държавната помощ, както и поддържането на определен брой работни места (т.2) и съответната уседналост (т.3) за целия данъчен период. В т.4 от разпоредбата е посочено още, че при кандидатстване за държавна помощ за регионално развитие следва да са изпълнени и условията на чл.189 от ЗКПО.

С разпоредбата на чл.189 от ЗКПО са въведени специфичните изисквания за предоставяне на държавната помощ за регионално развитие под формата на

преотстъпен данък. Прието е, че помощта се предоставя за проект за първоначална инвестиция на данъчно задължено лице, което е микро-, малко или средно предприятие при спазване на условията визирани в нормата точки - общи условия - по т.1; условия, които оказват влияние върху размера и интензитета на помощта - по т.2; условия, свързани с приемливите разходи, първоначалната инвестиция и активите, които са част от нея - по т.3; и допълнителни условия в случаите, когато първоначалната инвестиция е част от голям инвестиционен проект или от единен инвестиционен проект - по т.4.

Общите условия за предоставяне на помощта, визирани в чл.189, т.1 от ЗКПО, регламентират процедурата и нужните първоначални данни, срокове и стъпки при които се предоставя тази помощ. Същите изискват най-напред данъчно задълженото лице да подаде до изпълнителния директор на Българската агенция за инвестиции формуляр за кандидатстване за помощ за регионално развитие по образец най-късно преди започването на изпълнението на проекта за първоначална инвестиция (б. „а“). Втората предпоставка е данъчно задълженото лице да е получило заповед от БАИ за потвърждаване на условията за предоставяне на помощта под формата на преотстъпване на корпоративен данък (б. „б“). Заповедта на БАИ следва да потвърди, че помощта има необходимия стимулиращ ефект, отговарящ на един от сценариите, описан в т. 59 от Насоките за регионална държавна помощ (2021 /С 153/01) (ОВ, С 153/1 от 29 април 2021 г.), помощта не поражда явните отрицателни ефекти, описани в т. 111 - 118 от Насоките за регионална държавна помощ (2021/С 153/01), както и че са спазени всички други условия за допустимост (б. „аа“), и да са вписани максималният размер, интензитетът и срокът на помощта (б. „бб“). Съгласно чл.189, т.1, б. „в“ от ЗКПО редът и начинът за издаване на заповедта по буква „б“ се определят със заповед на министъра на финансите и министъра на иновациите и растежа, а съгласно чл.7, ал.1 от ЗКПО образците на декларации и на други документи по този закон се утвърждават със заповед на министъра на финансите и се обнародват в „Държавен вестник“.

Във връзка с държавната помощ за регионално развитие за периода 2022-2027г, за която жалбоподателят е подал формуляр, е приет §7 от ПЗР на ЗИД на ЗКПО (ДВ, бр. 99 от 2022 г), в който се регламентира, че данъчното облекчение по чл.184, за което министърът на финансите е уведомил Европейската комисия по реда на чл.22 - 25 от Закона за държавните помощи, представляващо държавна помощ за регионално развитие, влиза в сила след постановяване на положително решение от Европейската комисия относно съответствието му с Насоките за регионална държавна помощ (2021/С 153/01). Прието е още, че след постановяване на положително решение от Европейската комисия министърът на финансите не следва да изготвя индивидуални уведомления за данъчно задължените лица, прилагащи чл.184, с изключение на тези, извършващи големи инвестиционни проекти по чл.189.

Наред с това, по отношение на данъчен период 2022 г., който по същество е включен в периода на държавната помощ, в цитирания §7 от ПЗР на ЗИД на ЗКПО, е въведено допълнително изискване за възникване правото на преотстъпване на данък. В тази връзка е разписано, че корпоративният данък за 2022 г. се преотстъпва, в случай че е подаден формуляр за кандидатстване в срок от 1 януари 2023 г. до 31 май 2023 г., налице е одобрение от страна на Българската агенция за инвестиции до 30 юни 2023 г. и са изпълнени всички условия на закона за прилагане на данъчното облекчение, представляващо държавна помощ за регионално развитие, като за целите на чл.184, т.1, буква „б“ се прилага списъкът на общините с равнище на безработица със или над 25 на

сто по-високо от средното за страната за 2021 г. Преотстъпване на авансови вноски за корпоративен данък не се допуска до датата на решението на Европейската комисия.

При анализа на цитираните по-горе норми се установява, че за отпускане на помощта по чл.189 от ЗКПО следва най-напред да е налице одобрен формуляр за кандидатстване за същата, който да бъде подаден от данъчно задълженото лице, и да е издадена заповед от БАИ по чл.189, т.1, б. „б“ от ЗКПО, която заповед на свой ред се издава след постановяване на положително решение на ЕК относно съответствието на помощта с Насоките за регионална държавна помощ (2021/С 153/01) и след утвърждаване на ред и начин за нейното издаване съобразно нормата на чл.189, т.1, б. „в“ от ЗКПО.

Законодателят е приел, че държавната помощ за регионално развитие влиза в сила едва след постановяване на решение на ЕК (§7 от ПЗР на ЗИД на ЗКПО (ДВ, бр. 99 от 2022 г.)). Това законодателно решение съответства на регламентацията за приложимост на правилата за регионална помощ, установена в Насоките за регионална държавна помощ (2021/С 153/01). В същите ЕК е приела, че ще прилага заложените в тях принципи, за да оцени съвместимостта на всяка подлежаща на уведомяване регионална помощ, която е отпусната или се предвижда да бъде отпусната след 31 декември 2021 г. (т.197). Наред с това е прието, че уведомленията относно схеми за регионална помощ или относно мерки за помощ, които ще бъдат отпуснати след 31 декември 2021 г., не могат да се считат за пълни, докато Комисията не приеме решение за одобрение на картата на регионалните помощи за съответната държава членка по реда, описан в подраздел 7.5 (т.198). Следователно постановяването на положително решение на ЕК във връзка с предоставяне на държавна помощ под формата на преотстъпване на корпоративен данък е основна предпоставка въобще за предоставяне на тази помощ и съответно преди уведомяването за решението на ЕК държавната помощ не е влязла в сила и не може да бъде прилагана.

На следващо място, отново в Насоките за регионална държавна помощ (2021/С 153/01), по точно в т.199 от тях, е конкретизирано, че прилагането на същите ще доведе до някои промени в правилата, приложими към регионалната помощ в ЕС. В тази връзка е констатирана и необходимостта да бъдат преразгледани настоящата обосновка за всички съществуващи схеми за регионална помощ и тяхната ефективност, включително схемите за инвестиционна помощ и схемите за оперативна помощ, чийто срок на действие ще бъде удължен след 2021 г. При тези съображения, в т.200, ЕК е дала предложение към държавите членки за предприемане на целесъобразни мерки, в това числа ограничаване прилагането на всички съществуващи схеми за регионална помощ до помощта, която се планира да бъде отпусната най-късно до 31 декември 2021 г. и предприемане на изменение на съществуващи хоризонтални схеми за помощ, в които се третира специфично помощта за проекти в подпомагани региони, за да се гарантира, че помощта, която ще бъде отпусната след 31 декември 2021 г., е в съответствие с картата на регионалните помощи, приложима към датата на отпускането. Така дадените разяснения и насоки от една страна обуславят необходимостта от издаване на положително решение на ЕК относно съответствието на помощта с НРДП, което да е предпоставка за предоставяне на помощта, т.е. нейното влизане в сила. От друга страна, се обуславя и необходимостта от установяване на нов ред за прилагане/предоставяне на тази помощ, който да съответства на въведените с Насоките промени, спрямо предходни програми. Тези промени се обуславят от утвърждаване на нов образец от документи за кандидатстване, както и нов ред и начин на предоставяне на помощта, в случая - нов ред

за издаване на заповед по чл.189, т.1, б. „б“ от ЗКПО, с която именно се установява дали подадения формуляр и проект от данъчно задълженото лице обуславят право на преотстъпване на корпоративен данък, т.е. съответстват на заложените с Насоките изисквания.

При така изложените съображения, съдът приема, че предоставянето на държавна помощ по реда на чл.189 от ЗКПО за периода 2022-2027г. е възможно едва след постановяване на положително решение на ЕК относно съответствието на същата с Насоките за регионална държавна помощ и утвърждаване на ред и начин за издаване на заповед чл.189, т.1, б. „б“ от ЗКПО и съответно утвърждаване на образец от формуляр по чл.189, т.1, б. „а“ от ЗКПО. Преди настъпването на всеки един от посочените юридически факти не може да възникне въобще право на предоставяне или ползване на държавната помощ, тъй като същата все още не е влязла в сила, т.е. не подлежи на изпълнение, както от страна на държавните органи (с оглед предприемането на действия по предоставяне), така и по отношение на кандидатите (с оглед възможността за кандидатстване или получаване на помощта).

От данните по делото се установява, че положително решение на ЕК относно съответствието на помощта по чл.189 от ЗКПО за периода 2022-2027г. с Насоките за регионална държавна помощ (2021/С 153/01) е издадено на 06.06.2023г. С това решение действително съобразно §7 от ПЗР на ЗИД на ЗКПО (ДВ, бр. 99 от 2022 г.) държавната помощ за преотстъпване на корпоративен данък е влязла в сила, т.е. същата е утвърдена по установения ред като допустима държавна помощ. От друга страна обаче, образец от формуляр по чл.189, т.1, б. „а“ от ЗКПО и ред и начин за издаване на заповед чл.189, т.1, б. „б“ от ЗКПО са утвърдени със заповед № ЗМФ-548/04.08.2023г. на министъра на финансите и заповед № ЗМФ-591 от 21.08.2023г., № РД-14-343 от 16.08.2023г. на министъра на финансите и министъра на иновациите и растежа. Следователно, независимо от наличието на положително решение на ЕК, възможността за кандидатстване и предоставяне на Държавна помощ за регионално развитие чрез преотстъпване на корпоративен данък SA. 104266 (2022N) е възникнала едва след постановяване на заповедите на съответните органи за утвърждаване на образец от формуляр по чл.189, т.1, б. „а“ от ЗКПО и ред и начин за издаване на заповед чл.189, т.1, б. „б“ от ЗКПО, т.е. след 16.08.2023г. Преди този момент не са били налице всички елементи от фактическия състав, установяващи възможността да се проведе процедурата по издаване на заповед по чл.189, т.1, б. „б“ от ЗКПО, съответно и за кандидатстване за получаване на държавна помощ SA. 104266 (2022N).

Действително §7 от ПЗР на ЗИД на ЗКПО (ДВ, бр. 99 от 2022 г.) предвижда възможност за преотстъпване на корпоративен данък за 2022г., който период е обхванат от държавна помощ SA. 104266 (2022N). Тази възможност обаче е поставена под условие, а именно да е налице подаден формуляр по образец и издадена заповед на БАИ в конкретно посочени срокове. Така визираните условия обаче, също са обусловени от влизането в сила на държавна помощ SA. 104266 (2022N), т.е. преди същата да подлежи на изпълнение, съществува обективна невъзможност да бъдат изпълнени и изискванията за преотстъпване на корпоративен данък за 2022г. Съдът намира, че законодателят е предвидил посочените в нормата срокове и условия с цел да обезпечи възможността за реализиране на държавната помощ и за 2022г., но само в случай че са настъпили съответните обстоятелства, обективиращи приложението на тази помощ (положително решение на ЕК, утвърден образец на формуляр и утвърден ред и начин за издаване на

заповед от БАИ). В случая тези обстоятелства не са били настъпили.

От страна на жалбоподателя „Уотър Стоун“ ЕООД действително е подаден формуляр по чл.189, т.1, б. „а“ от ЗКПО на 31.05.2023г., т.е. в срока предвиден в §7 от ПЗР на ЗИД на ЗКПО (ДВ, бр. 99 от 2022 г.). Този формуляр обаче е бил утвърден със заповед на министъра на финансите от 2015г. по отношение на предходна държавна помощ SA.39869 (2014N), обхващаща периода 2014-2020. Тази помощ е била удължена и за периода 2021 г., но не е била валидна за 2022г. Следователно държавна помощ SA.39869 (2014N) е приключила своето действие към 31.12.2021 г. и регламентираните към нея образци, а също и ред за издаване на заповед от БАИ, са загубили своето приложени по отношение на следващите периоди, обхванати от друга държавна помощ, а именно SA. 104266 (2022N). В този смисъл е и дадената регламентация в цитираните по-горе точки от Насоките за регионална държавна помощ (2021/C 153/01), касаещи държавна помощ SA.104266 (2022N).

При тези съображения, следва да се приеме, че с подаването на формуляр в предвидения в §7 от ПЗР на ЗИД на ЗКПО (ДВ, бр. 99 от 2022 г.) срок, но който формуляр е относим към държавна помощ SA.39869 (2014N), не е изпълнено първото изискване на цитираната разпоредба във връзка с преотстъпването на корпоративен данък за 2022г. Тук следва да се отбележи, че действително на 06.06.2023г. е постановено положително решение на ЕК относно съответствието на данъчното облекчение с Насоките за регионална държавна помощ (НРДП), но същото, както се упомена по-горе, не е достатъчно, за да започне изпълнението на процедурите по подаване и разглеждане на формуляри за кандидатстване, съответно издаване на заповед на БАИ по чл.189, т.1, б. „б“ от ЗКПО. Т. изпълнение, както се посочи по-горе, би могло да започне едва след 16.08.2023г., когато е приключила и процедурата по утвърждаване на образец от формуляр и ред и начин за издаване на заповед от БАИ. Следователно, поради липса на надлежно сезиране и неподлежаща на изпълнение държавна помощ, към 30.06.2023 г. единствената възможност на изпълнителния директор на БАИ при произнасяне по подадения от „Уотър Стоун“ ЕООД формуляр на 31.05.2023 г., е да откаже да издаде заповед по чл.189, т.1, б. „б“ от ЗКПО.

Неоснователни са възраженията на жалбоподателя, че ответникът е следвало да разгледа представения проект и да издаде заповед по подадения формуляр на 31.05.2023г., като съответно предоставянето на помощта влезе в сила след постановяване на положително решение на ЕК. Такава възможност за кандидатстване с формуляр, относим за държавна помощ SA.39869 (2014N) и отлагане влизането в сила на административния акт по чл.189, т.1, б. „б“ от ЗКПО не е била предвидена в приложимите законови разпоредби, а още по-малко в Насоките за регионална държавна помощ (НРДП). Напротив, както се уточни по-горе в изложението, именно Насоките регламентират преустановяване на действието на държавните помощи до потвърждаване на съответствието на заявената помощ с Насоките и установяване на реда за нейното предоставяне. От друга страна, в §31 от самото решение на ЕК от 06.06.2023г. е упоменато, че „Мярката предвижда, че данъкът, дължим за 2022 г. може да бъде преотстъпен, ако бенефициерите подадат заявление за помощ между 1 януари 2023 г. и 31 май 2023г. и - при условие, че са изпълнени всички съответни условия - Българската агенция за инвестиции го одобри до 30.06.2023 г. В тази връзка българските органи потвърждават, че помощта по мярката може да бъде предоставяна едва след като Комисията уведоми за настоящото решение.“ Така възприетото тълкуване от ЕК на

текста на §7 от ПЗР на ЗИД на ЗКПО (ДВ, бр. 99 от 2022 г.) сочи, че е недопустимо да се издава заповед по чл.189, т.1, б. „б“ от ЗКПО, съответно установяване право на ползване на данъчното облекчение, преди да са изпълнени всички условия за издаването и и преди постановяване на решението на ЕК. Действително в случая решението на ЕК е издадено на 06.06.2023г., но доколкото не са били налице другите условия, а именно утвърден образец от формуляр и утвърден ред и начин за издаване на заповед по чл.189, т.1, б. „б“ от ЗКПО, то не е била налице и възможност ответника да издаде заповед, с която да извърши преценка за съответствието на проекта с Насоките за регионална държавна помощ (НРДП), още повече че такава преценка е недопустима по отношение на подадения от жалбоподателя формуляр, тъй като той не е относим към държавната помощ за периода 2022-2027г.

Не може да се сподели също така и становището на жалбоподателя, че агенцията е следвало след постъпване на положителното решение на ЕК да изиска допълнителни документи от кандидатите. Действително такава възможност е била регламентирана в установените правила за предоставяне на държавна помощ SA.39869 (2014N), но както многократно се посочи по-горе в изложението по отношение на държавната помощ, за която е подаден формуляр от „Уотър Стоун“ ЕООД към 30.06.2023г. все още не е имало утвърдени правила, а предходните такива са неотносими. Действително съдът споделя становището на жалбоподателя, че съществува практика на Съда на Европейския съюз, която приема, че неспазването на формалности във вътрешното законодателство и липсата на уредени национални процедури не пречат възможността за упражняването на права, произтичащи, директно от Европейското законодателство. В случая обаче тази практика се явява неотносима, доколкото въвеждането на нови национални процедури е регламентирано именно с Насоките за регионална държавна помощ (2021/C 153/01) и е заложена като условие и гаранция за правилното прилагане на помощта.

В обобщение на изложеното съдът приема, че не са били налице законоустановените предпоставки за издаване на заповед по чл.189, т.1, б. „б“ от ЗКПО от изпълнителния директор на БАИ по подадения от „Уотър Стоун“ ЕООД формуляр от 31.05.2023г. за кандидатстване за данъчно облекчение под формата на преотстъпване на корпоративен данък като държавна помощ SA. 104266 (2022N), поради което органът правилно е процедирал в хипотезата на отказ, съответно жалбата следва да бъде отхвърлена.

При този изход на спора и на основание чл. 143, ал.3 от АПК, във вр. с чл. 37 от Закона за правната помощ, вр. с чл. 24, изр. 2 от Наредбата за заплащането на правната помощ, на ответника следва да бъде присъдено юрисконсултско възнаграждение, но такова не е било своевременно заявено.

Така мотивиран, Административен съд - София град, III-то отделение, 57-ми състав, на основание чл. 172, ал. 2 АПК,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на „Уотър Стоун“ ЕООД, ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление [населено място], представлявано от управителя К. К., срещу мълчалив отказ на Българска агенция за инвестиции (БАИ) по подадено от дружеството заявление и заведена преписка с вх.№БАИ-ЗКПО-6/31.05.2023 г. за кандидатстване за държавна помощ за регионално развитие, съгласно чл.189, т.1, б.„б“ от Закона за корпоративното

подоходно облагане (ЗКПО), ЗИД ЗКПО (обн.-ДВ,бр.99 от 2022г.).
Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните
пред Върховния административен съд на Република България.